
Dokument z posiedzenia

B9-0328/2021

7.6.2021

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczeń Rady i Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie systematycznych represji na Białorusi i ich konsekwencji dla bezpieczeństwa europejskiego po uprowadzeniu kilku osób z unijnego samolotu cywilnego przechwyconego przez władze białoruskie (2021/2741(RSP))

Sandra Kalniete, Michael Gahler, Paulo Rangel, David McAllister, Jerzy Buzek, Andrius Kubilius, Radosław Sikorski, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Tomasz Frankowski, Andrzej Halicki, Rasa Juknevičienė, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Liudas Mažylis, Luděk Niedermayer, Janina Ochojska, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Isabel Wiseler-Lima
w imieniu grupy PPE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie systematycznych represji na Białorusi i ich konsekwencji dla bezpieczeństwa europejskiego po uprowadzeniu kilku osób z unijnego samolotu cywilnego przechwyconego przez władze białoruskie (2021/2741(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 12 października 2020 r. w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając oświadczenie wydane 24 maja 2021 r. w imieniu Unii Europejskiej przez wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie wymuszonego przekierowania samolotu Ryanair o numerze rejsu FR4978 do Mińska 23 maja 2021 r.,
  - uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 24 maja 2021 r. w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając wspólne oświadczenie ministrów spraw zagranicznych G-7 i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 27 maja 2021 r. w sprawie Białorusi,
  - uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2021/908 z dnia 4 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany decyzji 2012/642/WPZiB dotyczącej środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi¹, na mocy której wprowadzono zakaz przelotów przez unijną przestrzeń powietrzną oraz zakaz dostępu do unijnych lotnisk względem wszystkich białoruskich przewoźników,
  - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w niedzielę 23 maja 2021 r. władze białoruskie, pod fałszywym pretekstem zagrożenia bombowego, przechwyciły samolot linii Ryanair o numerze rejsu FR4978 przy udziale samolotu myśliwskiego MiG-29 białoruskich sił powietrznych i zmusiły go do lądowania awaryjnego;
- B. mając na uwadze, że władze białoruskie nie odkryły żadnych ładunków wybuchowych, ale aresztowały dwoje pasażerów – Ramana Pratasiewicza, obywatela Białorusi, i jego towarzyszkę Sofię Sapieęgę, obywatelkę Rosji i studentkę Europejskiego Uniwersytetu Humanistycznego w Wilnie;
- C. mając na uwadze, że Raman Pratasiewicz jest białoruskim dziennikarzem i blogerem oraz jednym z założycieli kanału Nexta w aplikacji Telegram, który odegrał kluczową rolę w mobilizacji protestów na Białorusi po sfałszowanych wyborach prezydenckich z 9 sierpnia 2020 r.; mając na uwadze, że Raman Pratasiewicz stale przebywał na uchodźstwie w Polsce i na Litwie, aby uniknąć aresztowania na Białorusi na podstawie

---

¹ Dz.U. L 197 I z 4.6.2021, s. 3.

sfabrykowanych zarzutów przeciwko niemu; mając na uwadze, że Raman Pratasiewicz został umieszczony przez władze białoruskie na liście obserwacyjnej terrorystów i może mu teraz grozić kara śmierci, jako że Białoruś pozostaje jedynym krajem w Europie, w którym wykonuje się tę karę;

- D. mając na uwadze, że po przymusowym lądowaniu w Mińsku na pokład samolotu o numerze rejsu FR4978 nie weszło trzech innych pasażerów;
- E. mając na uwadze, że zarówno Raman Pratasiewicz, jak i Sofia Sapięga zostali pokazani w białoruskich środkach masowego przekazu w poniedziałek 24 maja; mając na uwadze, że Raman Pratasiewicz oświadczył, że jest zdrowy i dobrze traktowany, oraz przyznał się do udziału w organizowaniu masowych protestów w Mińsku w ubiegłym roku; mając na uwadze, że Raman Pratasiewicz miał na sobie grubą warstwę makijażu, prawdopodobnie w celu ukrycia siniaków spowodowanych przez przedstawicieli białoruskich służb bezpieczeństwa po aresztowaniu; mając na uwadze, że w środę 2 czerwca Raman Pratasiewicz udzielił wywiadu państwowemu kanałowi ONT, w którym złożył kolejne „zeznania”; mając na uwadze, że podobnie jak w przypadku poprzedniego wystąpienia w mediach, Raman Pratasiewicz nie wyglądał jak osoba, która przyznaje się do winy z własnej woli; mając na uwadze, że jego prawnikom wciąż odmawia się dostępu do niego;
- F. mając na uwadze, że przymusowe lądowanie samolotu o numerze rejsu FR4978 zagroziło życiu 171 innych pasażerów i członków załogi, z których wielu było obywatelami UE;
- G. mając na uwadze, że przymusowe lądowanie samolotu o numerze rejsu FR4978 naruszyło wiele międzynarodowych norm prawnych, w tym konwencję chicagowską o międzynarodowym lotnictwie cywilnym oraz konwencję montrealską o zwalczaniu bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego;
- H. mając na uwadze, że na Białorusi jest ponad 400 uznanych więźniów politycznych, w tym siedmiu nieletnich; mając na uwadze, że od czasu protestów po sfałszowanych wyborach prezydenckich z 9 sierpnia 2020 r. uwięziono 35 tys. osób, przeciwko protestującym wszczęto około 3 tys. spraw karnych o podłożu politycznym, a także pojawiło się ponad 4600 skarg dotyczących tortur, przemocy i złego traktowania;
- I. mając na uwadze, że reżim białoruski systematycznie narusza prawa człowieka i swobody swoich obywateli; mając na uwadze, że ogólna sytuacja w zakresie demokracji i praworządności w tym kraju uległa znacznemu pogorszeniu od czasu przygotowań do wyborów prezydenckich 9 sierpnia 2020 r., ich przeprowadzenia i następstw;
- J. mając na uwadze, że zamykanie niezależnych mediów na Białorusi, nasilające się aresztowania dziennikarzy, studentów, pracowników związków zawodowych, działaczy społeczeństwa obywatelskiego i partii politycznych, fabrykowanie ich spraw w tak zwanych „sądach”, zastraszanie, tortury i oznaczanie więźniów politycznych żółtymi odznakami oraz napaści na niewinnych obywateli na ulicy i w ich domach kwalifikuje się jako systemowy terror państwowy;
- K. mając na uwadze, że liczba śmiertelnych ofiar białoruskiego reżimu wzrasta w

zastraszającym tempie, a ostatnio więźniowie próbowali popełnić samobójstwo po tym, jak doświadczyli tortur fizycznych i psychicznych podczas pobytu w więzieniu;

- L. mając na uwadze, że przymusowe lądowanie samolotu o numerze rejsu FR4978 i aresztowanie wroga białoruskiego reżimu miało na celu wysłanie ostrzeżenia do wszystkich jego przeciwników, w szczególności tych mieszkających za granicą, że reżim jest zdeterminowany, aby ich ścigać, i że nie są oni bezpieczni za granicą;
  1. potępia porwanie przez władze białoruskie i przymusowe lądowanie samolotu o numerze rejsu FR4978; uważa ten horrenalny czyn za pogwałcenie prawa międzynarodowego, co stanowi akt terroryzmu państwowego;
  2. żąda natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Ramana Pratasiewicza i Sofii Sapięgi; ponawia swoje wcześniejsze żądania uwolnienia wszystkich pozostałych więźniów politycznych przetrzymywanych przez władze białoruskie;
  3. wyraża ubolewanie z powodu skazania Pawła Siewiaryńca, Jauhiena Afnahiela, Andreja Wojnicza, Pawła Juchniewicza, Zmiciera Kazłou, Maksima Winiarskiego i Iryny Szcześnie w zamkniętym procesie w mieście Mohylew;
  4. wzywa władze Białorusi do zaprzestania wszelkich form brutalnego traktowania i tortur wobec zatrzymanych i więźniów politycznych oraz do umożliwienia im dostępu do opieki medycznej i porady prawnej;
  5. ponownie stwierdza, że nie uznaje wyboru Alaksandra Łukaszenki na prezydenta Białorusi; uważa obecny reżim na Białorusi za bezprawny, nielegalny i przestępczy; potępia prześladowanie tysięcy Białorusinów, którzy pokojowo protestowali w obronie swojego prawa do wolności, demokracji i godności;
  6. potępia systematyczne ataki reżimu na ludność cywilną, które od czasu sfałszowanych wyborów w sierpniu 2020 r. zmusiły 14 tys. Białorusinów do ucieczki z kraju wskutek przemocy, zastraszania i innych form przymusu; przypomina, że trwająca kampania represji i przymusowe przesiedlenia ludności cywilnej stanowią poważne pogwałcenie praw człowieka;
  7. podkreśla, że obecna sytuacja jest sprawdzianem wiarygodności Unii Europejskiej i skuteczności naszej polityki zagranicznej; przypomina, że sytuacja na Białorusi – w kraju sąsiadującym i należącym do Partnerstwa Wschodniego – ma bezpośredni wpływ na UE i że UE powinna wykazać się wystarczającą determinacją, by zaoferować konkretne i długoterminowe wsparcie siłom demokratycznym, które dążą do zaprowadzenia wolności i demokracji na Białorusi;
  8. ponownie stwierdza, że UE powinna w dalszym ciągu zajmować się sytuacją w zakresie praw człowieka na Białorusi poprzez zmobilizowanie społeczności międzynarodowej do wspierania narodu białoruskiego, w tym za pośrednictwem Rady Praw Człowieka ONZ, OBWE i Rady Europy;
  9. podkreśla, że wolność słowa i swoboda protestów, niezależność środków masowego przekazu, prawo do rzetelnego procesu sądowego oraz ogólne poszanowanie praw człowieka to wartości nadrzędne, które leżą u podstaw społeczeństw demokratycznych i

Unii Europejskiej; ubolewa nad faktem, że Białoruś jest obecnie jedynym państwem w Europie, w którym nadal wykonuje się karę śmierci;

10. podkreśla, że aby pokonać autorytarne reżimy, takie jak Białoruś Łukaszenki i Rosja Putina, oraz promować wartości demokratyczne w regionie, Unia Europejska i jej państwa członkowskie powinny zdecydowanie wspierać ściślejszą współpracę z krajami stowarzyszonymi w ramach partnerstwa wschodniego (Gruzją, Mołdawią i Ukrainą); podkreśla, że stworzenie silnej przestrzeni demokratycznej na granicy wschodnioeuropejskiej oraz konkretne przykłady udanej transformacji demokratycznej mogą przynieść korzyści zarówno dla bezpieczeństwa i dobrobytu naszych obywateli, jak i dla demokratyzacji Białorusi i Federacji Rosyjskiej;
11. zdecydowanie popiera pomysł zainicjowania konferencji politycznej wysokiego szczebla w sprawie rozwiązania kryzysu na Białorusi, która powinna odbyć się bezzwłocznie; ponawia swój poprzedni apel, popierany przez zdecydowaną większość posłów i grup politycznych, w którym wezwano przewodniczącego i Konferencję Przewodniczących Parlamentu Europejskiego do zainicjowania misji wysokiego szczebla z udziałem byłych wysokich rangą urzędników europejskich w celu zbadania wszelkich możliwych sposobów powstrzymania przemocy i uwolnienia więźniów politycznych, co mogłoby pomóc w stworzeniu warunków sprzyjających pluralistycznemu wewnętrznemu dialogowi politycznemu na Białorusi;
12. wzywa Agencję Unii Europejskiej ds. Bezpieczeństwa Lotniczego i Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego, aby przeprowadziły pilne dochodzenie w sprawie tego bezprecedensowego aktu terroryzmu państwowego skierowanego przeciwko cywilnemu samolotowi zarejestrowanemu w UE, tak aby ocenić, czy transport lotniczy i bezpieczeństwo pasażerów były zagrożone; podkreśla, że ten poważny incydent spowodował poważne naruszenie zaufania i że każde państwo musi działać odpowiedzialnie, aby wypełnić swoje zobowiązania wynikające z konwencji chicagowskiej w zakresie zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa statków powietrznych; podkreśla, że w ramach takiego dochodzenia należy zbadać możliwość udziału obywateli rosyjskich w aktach terrorystycznych popełnionych przez reżim białoruski; podkreśla, że jeżeli tak się stanie, każdy obywatel rosyjski bezpośrednio lub pośrednio zaangażowany w tę operację powinien zostać objęty sankcjami na mocy globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego);
13. podkreśla znaczenie wkładu UE w dochodzenie, w tym poprzez zaangażowanie organów UE takich jak Europol, Eurojust lub Prokuratura Europejska w prace wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych i operacje;
14. wzywa Interpol do dokładnego rozpatrzenia wniosków o czerwone noty składanych przez Białoruś oraz do podjęcia odpowiednich środków w celu uniemożliwienia Białorusi nadużywania Interpolu do celów politycznych;
15. z zadowoleniem przyjmuje w przeważającej większości pozytywną reakcję przewoźników lotniczych UE, którzy unikają lub starają się unikać lotów przez białoruską przestrzeń powietrzną; ubolewa nad faktem, że w niektórych przypadkach utrudnia im to rosyjska kontrola ruchu lotniczego; z zadowoleniem przyjmuje zamknięcie przestrzeni powietrznej UE dla białoruskich przewoźników lotniczych;

podkreśla, że unijny zakaz korzystania z przestrzeni powietrznej UE przez białoruskich przewoźników lotniczych powinien obowiązywać do czasu uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym Ramana Pratasiewicza i Sofii Sapiegi; podkreśla potrzebę wprowadzenia przez UE oczekiwanego czwartego pakietu sankcji, który powinien być bardziej ambitny i ukierunkowany; zaleca wprowadzenie sankcji sektorowych obejmujących zakaz importu produktów naftowych, nawozów potasowych, produktów metalowych oraz drewna i wyrobów z drewna; podkreśla pilną potrzebę nałożenia sankcji na wszystkie odnośne przedsiębiorstwa państwowe, które pomagają wspierać reżim dochodami z wymiany zagranicznej; podkreśla znaczenie nasilenia walki z przemytem papierosów z Białorusi, który stał się bardzo poważnym źródłem dochodów dla białoruskiego reżimu;

16. uważa, że lista osób objętych sankcjami, którym zakazano wjazdu do UE i których aktywa zostały zamrożone, musi zostać znacznie rozszerzona i obejmować wszystkie osoby związane z represjami państwowymi, ale także osoby wspierające reżim i udzielające mu wsparcia gospodarczego lub jakiegokolwiek innej pomocy, takie jak reżimowy dziennikarz Marat Markow, który 2 czerwca 2021 r. przeprowadził wywiad z Ramanem Pratasiewiczem na państwowym kanale ONT; przypomina w związku z tym, że należy w pełni wykorzystać możliwość stosowania środków ograniczających w ramach globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego); zaleca, aby państwa członkowskie rozważyły wydalenie białoruskiego personelu dyplomatycznego, o którym wiadomo, że pracuje dla białoruskich służb wywiadowczych;
17. podkreśla, że wszystkie środki karne przeciwko Białorusi powinny być skoordynowane i wprowadzane wspólnie z partnerami z grupy G-7 i innymi partnerami o podobnych poglądach; z zadowoleniem przyjmuje zbliżające się szczyty UE-USA i USA-Rosja i uważa je za ważną okazję do skoordynowania stanowisk UE i jej partnerów; przypomina prezydentowi Putinowi o konsekwencjach dalszego wspierania reżimu Alaksandra Łukaszenki; podkreśla w tym kontekście znaczenie wprowadzenia dalszych sankcji wobec Federacji Rosyjskiej za jej rolę we wspieraniu białoruskiego reżimu;
18. wskazuje na moralną i polityczną odpowiedzialność partii politycznych w UE, które chętnie korzystają ze środków finansowych przekazywanych przez Federację Rosyjską w zamian za polityczne i inne wsparcie tych partii dla polityki Rosji w Parlamencie Europejskim i w innych miejscach, ze szkodą dla interesów i wartości UE;
19. wzywa do powołania międzynarodowego trybunału w celu ścigania zbrodni reżimu białoruskiego, a w szczególności Alaksandra Łukaszenki za prowadzenie wojny z obywatelami Białorusi; wzywa UE do podjęcia niezbędnych działań, w tym poprzez wykorzystanie platform UE służących dochodzeniu sprawiedliwości i zwalczaniu bezkarności, takich jak platforma Parlamentu Europejskiego przeciwko bezkarności, unijne centrum na rzecz sprawiedliwości i sieci sądownictwa powszechnego;
20. podkreśla stałe zaangażowanie UE na rzecz demokratycznej Białorusi; z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony przez Komisję zarys pakietu wsparcia gospodarczego w wysokości 3 mld EUR dla przyszłej demokratycznej Białorusi; zauważa, że UE musi zaproponować kompleksowy zestaw działań w celu przygotowania sił demokratycznych Białorusi do wdrożenia tego pakietu; podkreśla, że pakiet ten niesie

ważne przesłanie, iż UE będzie gotowa udzielić konkretnej i wielostronnej pomocy demokratycznej Białorusi oraz wprowadzić ten kraj na drogę reform i modernizacji; podkreśla, jak ważne jest, by UE przygotowała się do zawarcia ambitnej umowy dwustronnej na rzecz wspierania demokratycznych przemian na Białorusi;

21. ponownie podkreśla znaczenie niezależnych białoruskich mediów i dziennikarzy oraz ich ważną rolę w społeczeństwie białoruskim; wzywa w związku z tym UE i inne organizacje międzynarodowe do udzielenia wsparcia finansowego i technicznego wszystkim niezależnym środkom masowego przekazu i dziennikarzom, aby umożliwić im wypełnianie obowiązków w zakresie informowania społeczeństwa o bieżących wydarzeniach na Białorusi; ponawia w związku z tym swój apel o zwiększenie pomocy dla kanału telewizyjnego Bielsat;
22. ponawia swoje wcześniejsze apele o rozszerzenie pomocy dla białoruskiego społeczeństwa obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem tych, którzy znaleźli schronienie w UE i stamtąd kontynuują swoją walkę; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły tym osobom ochronę osobistą i możliwość skupienia się na pracy obywatelskiej poprzez ułatwienia w uzyskiwaniu wiz i uproszczenie zasad pobytu, a także zaoferowały wsparcie, w tym finansowe, instytucjom działającym na uchodźstwie, takim jak Europejski Uniwersytet Humanistyczny w Wilnie, które wychowują nowe pokolenie Białorusinów rzucających wyzwanie skorumpowanemu i bezprawnemu systemowi;
23. wzywa do wykluczenia Białorusi z międzynarodowych organizacji sportowych, w tym z Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego; apeluje do Unii Europejskich Związków Piłkarskich (UEFA) o odebranie białoruskiej telewizji państwowej TVR praw do transmisji turnieju piłkarskiego EURO 2020 i nieodpłatne przekazanie ich niezależnej telewizji Bielsat;
24. ponownie podkreśla potrzebę przyjęcia przez wszystkie państwa członkowskie jednolitego stanowiska w odpowiedzi na terroryzm państwowy organizowany przez reżim Alaksandra Łukaszenki i wspierany przez Kreml; wyraża zaniepokojenie działaniami bułgarskiego rządu tymczasowego, powołanego przez prezydenta Bułgarii, dotyczącymi zwolnienia wysokich rangą urzędników pracujących w dziedzinie bezpieczeństwa, którzy byli zaangażowani w ujawnienie rosyjskich siatek szpiegowskich w UE;
25. podkreśla, jak ważne jest przeciwdziałanie dezinformacji na temat sytuacji na Białorusi w UE, a także innym formom zagrożeń hybrydowych stwarzanych w tym zakresie przez strony trzecie;
26. wyraża solidarność z Łotwą w związku z nieuzasadnionym wydaleniem jej dyplomatów przez Białoruś; potępia wszczęcie przez białoruskiego prokuratora generalnego postępowania karnego przeciwko ministrowi spraw zagranicznych Łotwy, a także burmistrzowi stołecznej Rygi;
27. zdecydowanie potępia akty represji i wrogie działania władz przeciwko przedstawicielom mniejszości polskiej oraz przeciwko polskiemu systemowi szkolnictwa na Białorusi; wzywa w związku z tym do bezwarunkowego uwolnienia Andżeliki Borys, Andrzeja Poczobuta i innych więźniów politycznych;

28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz władzom Republiki Białorusi.